

Beleidsplan 2019-2022

Stichting Duurzame Kost

Naam: Beleidsplan 2019-2022

Datum: 12 september 2019

Uitgave: Stichting Duurzame Kost (hierna te noemen 'Duurzame Kost')

Contactadres: Torenallee 96-02, 5617 BE Eindhoven

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Achtergrond	5
1.2 Doelstelling en kernactiviteiten Duurzame Kost	6
1.3 Leeswijzer	6
2 Visie en missie Duurzame Kost	7
2.1 Noodzaak duurzame voedselproductie Kost	7
2.2 Mogelijkheden en meerwaarde Duurzame Kost aquaponicfarms	7
2.3 Missie, visie en strategie Duurzame Kost	8
3 Organisatie, strategie en financiering	10
3.1 Organisatie	10
3.2 Strategie	10
3.3 Financiering	13
4 Exploitatiebegroting 2018-2022	15
4.1 Inleiding	15
4.2 Exploitatiebegroting Duurzame Kost 2018-2022	15

Managementsamenvatting

Het fenomeen aquaponicsfarms kan zich verheugen op een grote en snelgroeiende belangstelling vanuit de samenleving. Vooral particulieren, lokale overheden en projectontwikkelaars ontplooiën op een aantal plaatsen in Nederland allerlei initiatieven rond de aanleg van nieuwe aquaponicsfarms. De betrokken partijen willen het areaal aquaponicsfarms in Nederland helpen vergroten onder meer door aanpak van knelpunten in beleid, wet- en regelgeving, onderzoek en opbouw van een professionele kennisstructuur.

In het zich ontwikkelende werkveld rond aquaponicsfarms heeft Stichting Duurzame Kost, hierna te noemen 'Duurzame Kost', de ambitie om vooral de mogelijkheden en meerwaarde van een professionele voedselproductie met behulp van aquaponicsfarms in de praktijk te demonstreren aan een zo breed mogelijk publiek. Als bestuur zijn wij er namelijk van overtuigd dat vakkundig ontworpen en gerunde aquaponicsfarms belangrijke bijdragen kunnen leveren aan duurzame oplossingen van de vaak ernstige maatschappelijke problemen (o.a. klimaatverandering, milieu impact, waterschaarste) die zich voordoen rond de huidige voedselvoorziening.

Die ambitie vraagt om een gerichte strategie, een professionele aanpak en een scherpe focus bij de ontplooiing van activiteiten. Tegen deze achtergrond is onze missie voor de komende jaren: *'Aquaponicsfarms positioneren als een sterke combinatie van huisvesting, landbouw en natuur. Duurzame Kost wil daartoe boeren, burgers en bestuurders inspireren met voorbeeldprojecten die aantonen dat een bedrijfsmatige ontwikkeling en benutting van grootschalige aquaponicsfarms rendabel kan zijn zowel in economisch als in maatschappelijk opzicht'*.

Duurzame Kost heeft inmiddels bewezen haar steentje te kunnen bijdragen in een wereld waarin voedsel op een verantwoorde wijze wordt verbouwd. Om aquaponicsfarms te kunnen positioneren als een 'sterke combinatie van landbouw en natuur' wil Duurzame Kost de komende jaren een aantal pilotprojecten rond grootschalige aquaponicsfarms (> 1500 m²) ontwikkelen in samenwerking lokale partners, zoals bijvoorbeeld zorgaanbieders, agrarische bedrijven en/of eigenaren van leegstaande panden. In het kader van deze pilotprojecten wil Duurzame Kost zelf de verantwoordelijkheid nemen voor ontwerp, bouw en exploitatie van de betreffende aquaponicsfarms om aldus in de praktijk aan te kunnen tonen dat een 'bedrijfsmatige ontwikkeling en benutting van grootschalige aquaponicsfarms' grote voordelen kan opleveren zowel voor lokale gemeenschappen als voor de natuur en samenleving als geheel.

Bij de acquisitie van pilotprojecten zoekt Duurzame Kost gericht naar een min of meer representatieve spreiding in 'soorten' aquaponicsfarms. Daartoe maken wij onderscheid tussen aquaponicsfarms die primair zijn ingericht voor maatschappelijke doelen zoals educatie, integratie en recreatie en aquaponicsfarms die primair zijn ingericht voor de voedselproductie. Bij de opzet van pilots gaat de voorkeur uit naar projecten met een lange looptijd (minimaal 10 jaar) en stabiele randvoorwaarden rond onder meer de bestemming van het gebouw, de te hanteren huurprijzen en de verdeling van de toegevoegde waarde die Duurzame Kost creëert met behulp van de betreffende aquaponicsfarms.

Dit beleidsplan beschrijft de organisatie, langetermijnvisie, strategie en werkwijze van de stichting. De komende vier jaar zal het beleidsplan regelmatig worden geactualiseerd onder meer door toevoeging van nieuwe projectbegrotingen aan de bijlagen. Het bestuur is voornemens om in het voorjaar van 2023 een geheel nieuw beleidsplan voor de stichting te publiceren.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

In een wereld waarin landbouw een steeds grotere wissel trekt op mens, milieu en natuur en waarin de kloof tussen werkenden en niet-werkenden steeds groter wordt, wil Duurzame Kost op lokaal niveau laten zien dat er wel degelijk oplossingen zijn. Duurzame Kost wil lokaal duurzaam voedsel (kost) verbouwen en mensen met een arbeidsachterstand leren duurzaam de kost te verdienen. Hiermee draagt Duurzame Kost bij aan het behalen van een flink aantal van de zogenaamde Sustainable Development Goals ook wel Global Goals genoemd. Hierbij wordt gehoor gegeven aan een steeds groter wordende vraag naar gezond voedsel met een lage impact op het milieu.

Duurzame Kost combineert een innovatief teeltsysteem met een niet alledaagse methodiek van arbeidsintegratie. Onze mensen telen zelf lokaal voedsel voor de lokale markt. Dit geeft betrokkenheid. Niet alleen empoweren de mensen zichzelf, ook brengen zij een bewustzijn bij, in de maatschappij over duurzame voedselproductie.

Inmiddels is Duurzame Kost drie jaar actief en is nu de tijd rijp om de stap te maken naar een landelijke impact. De twee huidige farms hebben voldoende bewezen dat de producten (gewassen) en methodieken (mensen) levensvatbaar en dus duurzaam zijn. Dit is het moment om de formule van Duurzame Kost te professionaliseren en aan te bieden aan alle grote steden of wijken van Nederland. Het doel is om in 2022 een vijftal lokale Duurzame Kost farms in Nederland op te zetten waardoor we voor totaal 5.000 inwoners het hele jaar door lokale verse groenten kunnen gaan telen. Tegelijkertijd helpen we per jaar 25 medewerkers aan een betaalde baan. De organisatie heeft hiervoor meer ambassadeurs en samenwerkingsverbanden nodig. Er moet meer naamsbekendheid worden gegenereerd. Hierop komt dan de aankomende jaren de focus te liggen.

Wij wensen u veel leesplezier!

Joost van Gent

Voorzitter Stichting Duurzame Kost

1.2 Doelstelling en kernactiviteiten Duurzame Kost

Duurzame Kost wil op een duurzame, circulaire, milieuvriendelijke en educatieve wijze voedsel produceren en distribueren. Hiervoor biedt Duurzame Kost een zinvolle en leerzame werkplek aan mensen die langs de kant van de arbeidsmarkt staan en zich op deze manier in een veilige omgeving kunnen voorbereiden op een volgende stap in hun loopbaan. Van de beoogde deelnemers zal 70% minimaal een trede op de participatieladder stijgen. Duurzame Kost wil het bewustwordingsproces aangaande duurzaam consumeren laagdrempelig houden zodat het voor eenieder een leerproces kan zijn. Om dit bewustwordingsproces bij de consument aan te wakkeren en te laten zien hoe het in de landbouw werkt.

1.3 Leeswijzer

Dit beleidsplan beschrijft op hoofdlijnen het beleid van de Duurzame Kost voor de komende drie jaar. In hoofdstuk 2 worden eerst de visie, focus en missie van de stichting uiteengezet. Dan volgen in hoofdstuk 3 korte beschrijvingen van de organisatie, strategie en financiering van Duurzame Kost in relatie tot de ontwikkeling en uitvoering van Cityfarms in samenwerking met netwerkpartners. Het beleidsplan wordt in hoofdstuk 4 afgerond met een korte toelichting bij de exploitatiebegroting van Duurzame Kost voor de periode 2018-2022. Het bestuur van de stichting is voornemens om in het voorjaar van 2023 een geheel nieuw beleidsplan voor Duurzame Kost te publiceren.

Sustainable Development Goals

2 Visie en missie Duurzame Kost

2.1 Noodzaak duurzame voedselproductie

De wereldpopulatie stijgt. Rond 2050 is de wereldbevolking van 7,5 miljard gegroeid naar 9,7 miljard mensen. Al deze mensen dienen gevoed te worden. De aarde kraakt nu al in zijn voegen om de huidige populatie te voeden. Dit eist actie. Naast minder verspilling is efficiënter omgaan van grondstoffen om voedsel te produceren essentieel. Dierlijk voedsel dient te worden beperkt en te komen van diersoorten met een efficiënte voeromzettingen. Plantaardig voedsel dient te worden geteeld met een minimale impact op de aarde en zal daarom een circulaire manier moeten worden opgepakt. Deze duurzame voedselproductie kan zich verheugen op een grote en snelgroeiende belangstelling vanuit de samenleving. De maatschappij wordt zich steeds bewuster van de impact die de gangbare landbouw heeft op ons milieu en de mogelijke consequenties voor de wereldbevolking. Duurzame Kost onderschrijft de noodzaak en produceert daarom dierlijk voedsel met een hoge efficiëntie namelijk forel. Het plantaardig voedsel wordt geteeld in een circulair systeem waarin direct de mest van de forel wordt gebruikt als voeding voor de gewassen

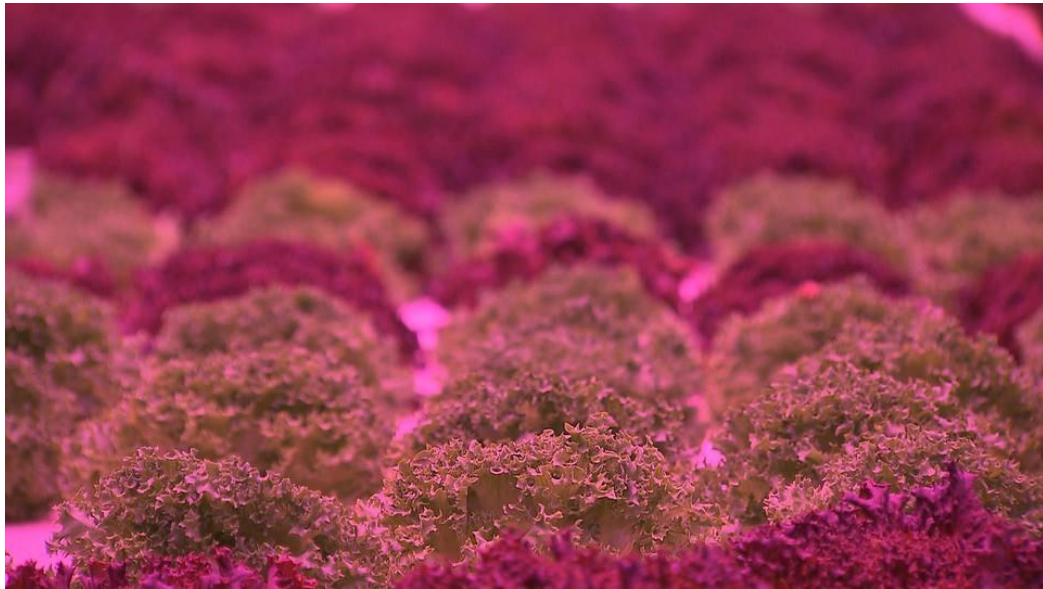
Op deze manier gaan er geen nutriënten verloren, wordt de bodem niet vervuild en wordt gebruik gemaakt van een fractie van het gangbare waterverbruik (besparing van 90%). Dit systeem wordt aquaponics genoemd, is innovatief voor Nederland en wordt samen met Blue Acres Aquaponics en diverse partners waaronder de HAS Hogeschool Den Bosch verder ontwikkeld.

2.2 Mogelijkheden en meerwaarde Duurzame Kost aquaponicfarms

De groeiende populariteit van Duurzame Kost aquaponicfarms is niet verwonderlijk in het licht van de noodzaak en de vele mogelijkheden en meerwaarde van deze innovatieve agrarische ecosystemen. Na ontwerp en aanleg kan uit een aquaponicsfarm nog vele decennia een grote diversiteit aan hoogwaardige voedselproducten worden geoogst. Afhankelijk van de opzet en vraag varieert de oogst van diverse soorten bladgroenten, fruit, kruiden, eetbare bloemen, vis (forel, snoekbaars) en eetbare insecten. Bijkomend voordeel is dat het onderhoud en beheer van een aquaponicsfarm voor het grootste gedeelte kan worden uitgevoerd door mensen met een (arbeids)beperking. Hiermee hebben de farms niet alleen een positieve impact op het klimaat en het milieu maar ook op de sociale inclusie en maatschappelijk welbevinden van mensen die anders langs de kant van de maatschappij zouden staan.

Local for local is het sleutelwoord als het gaat om afzet van de producten. De gewassen van de aquaponicsfarms worden rechtstreeks verkocht aan lokale afnemers. Er wordt alleen in opdracht geteeld om verspilling te voorkomen. Door deze vraaggerichte aanpak is Duurzame Kost ook in staat om maatwerk te leveren voor individuele afnemers. Een extra kwaliteit naar het duurzaamheidsaspect. Daarnaast mag Duurzame Kost zich verheugen op een steeds grotere vraag naar rondleidingen en workshops.

Duurzaam geteelde sla

2.3 Missie, visie en strategie Duurzame Kost

Duurzame Kost heeft op basis van bovenstaande uitgangspunten de volgende missie en visie gedestilleerd.

Duurzame Kost gelooft in een wereld waar ons voedsel verantwoord wordt verbouwd zonder dat het de aarde, milieu en natuur uitput. Een wereld waar ook mensen met een beperking of afstand tot de arbeidsmarkt binnen hun mogelijkheden een duurzame plek op de arbeidsmarkt kunnen vinden en behouden.

Duurzame Kost wil op een duurzame, circulaire, milieuvriendelijke en educatieve wijze voedsel produceren en distribueren. Hiervoor biedt Duurzame Kost een zinvolle en leerzame werkplek aan mensen die langs de kant van de arbeidsmarkt staan en zich op deze manier in een veilige omgeving kunnen voorbereiden op een volgende stap in hun loopbaan.

Van de beoogde deelnemers zal 70% minimaal een trede op de participatieladder stijgen. Duurzame Kost wil het bewustwordingsproces aangaande duurzaam consumeren laagdrempelig houden zodat het voor eenieder toegankelijk is. Dit alles kan gerealiseerd worden door middel van samenwerkingsverbanden en met lokale partners.

Om haar organisatiedoel te bereiken, zet Duurzame Kost lokale projecten op. Naast reeds bestaande projecten heeft Duurzame Kost de intentie om in drie jaar tijd een 5-tal nieuwe projecten op te starten. Het eerste project staat in het Vortum Mullem, gemeente Boxmeer. Duurzame Kost is daar actief sinds 2015 en sloot met partijen als de gemeente Boxmeer en Stichting Verslavingsreclassering Nederland convenanten voor resocialisatie en arbeidsactivering.

Het tweede project 'Duurzame Kost in Eindhoven' is actief sinds 2017 en is gehuisvest in het oude Philips Veemgebouw in Eindhoven. Dit project is enerzijds gericht op innovatieve stadstuinbouw/aquaponics waarbij voedselproductie dicht bij de consument wordt gebracht en anderzijds op het activeren, opleiden en begeleiden naar (betaald) werk van jongvolwassenen met autisme en iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt die via nieuwe werkervaring en coaching zijn positie op de arbeidsmarkt wil verbeteren.

3 Organisatie, strategie en financiering

3.1 Organisatie

Duurzame Kost kent een bestuur van ten minste drie natuurlijke personen. Het bestuur is verantwoordelijk voor het beleid, bestuur en de vertegenwoordiging van de stichting. De bestuurders worden benoemd voor een periode van vier jaar. Het bestuur heeft de dagelijkse leiding en algemene gang van zaken gedelegeerd aan een ingehuurde directeur.

Op het moment van het schrijven van dit beleidsplan (voorjaar 2019) bestaat het bestuur uit: Joost van Gent (voorzitter), Jasper de Besten (secretaris) en Erik van Acht (penningmeester). Het bestuur zet zich vrijwillig en onbezoldigd in voor Duurzame Kost.

Buiten de eigen organisatie onderhoudt Duurzame Kost contacten met een groot netwerk van professionals en organisaties op het gebied van landbouw, permacultuur, *agroforestry*, *urban farming* en *aquacultuur*. Met een aantal partners binnen dit netwerk werkt Duurzame Kost regelmatig samen. Voor de voorbereiding en uitvoering van projecten rond ontwerp, aanleg en exploitatie van aquaponicsfarms doet Duurzame Kost meestal een beroep op Blue Acres Aquaponics.

3.2 Strategie

Duurzame Kost heeft inmiddels haar plaats op de markt al bewezen. Om aquaponicsfarms te kunnen positioneren als een 'sterke combinatie van landbouw en stad' wil Duurzame Kost de komende jaren een aantal pilotprojecten rond grootschalige aquaponicsfarms (>1500m²) ontwikkelen. Voor deze (nieuwe) projecten zijn samenwerkingsverbanden en lokale partners essentieel. Bij lokale partner op gebied van sociale participatie kan men denken aan een zorgaanbieder die mensen die langs de kant van de arbeidsmarkt staan een leerzame dagbesteding aanreikt. Een andere lokale partner kan een viskweker zijn waar we reststromen af kunnen zetten. Vissen leveren benodigde voedingsstoffen (mest) voor plantengroei en plantengroei filtert op haar beurt weer het water voor de vissen. Op gebied van huisvesting kan men denken aan een lokale partner die eigenaar is van leegstaande stallen.

Duurzame Kost wil zelf de verantwoordelijkheid nemen voor ontwerp, aanleg en exploitatie van de betreffende aquaponicsfarms om aldus in de praktijk aan te kunnen tonen dat 'een bedrijfsmatige ontwikkeling en benutting van grootschalige aquaponicsfarms rendabel kan zijn, zowel in economisch als maatschappelijk opzicht'. Demonstratie van meerwaarde werkt in de praktijk immers het meest overtuigend.

Bij de acquisitie van pilots zoekt Duurzame Kost gericht met lokale partners (een must), naar een min of meer representatieve spreiding in 'soorten' aquaponicsfarms. De stichting maakt daartoe onderscheid tussen aquaponicsfarms die primair zijn ingericht voor maatschappelijke doelen zoals educatie, recreatie, gezondheidszorg, natuurbeheer en klimaatmitigatie en aquaponicsfarms die primair zijn ingericht voor de voedselproductie. Op die manier kunnen pilotprojecten de rust, ruimte en praktijkomgeving bieden die de aan Duurzame Kost verbonden projecten nodig hebben voor een succesvolle ontwikkeling van innovaties zoals productieve en robuuste ontwerpen, slimme oogstmethodes en flexibele verdienmodellen voor grootschalige aquaponicsfarms.

In de moderne landbouw wordt veruit het meeste plantaardige voedsel geproduceerd met behulp van eenjarige gewassen die in monoculturen worden geteeld met industriële middelen en methoden. In zo'n context is het niet eenvoudig om pilotprojecten te ontwikkelen rond polyculturen (bv. aquaponicsfarms) waar wordt geteeld naar het voorbeeld van natuurlijke ecosystemen. Het 'voedselsysteem' is er eenvoudigweg niet op ingericht. Vele factoren kunnen de ontwikkeling van een min of meer grootschalig aquaponicsfarm belemmeren, variërend van hoge grond- en onroerendgoedprijzen tot rigide regels omtrent de beschikbaarheid en het gebruik van (agrarische) gronden. Een succesvolle, bedrijfsmatige voedselproductie met behulp van permanente teeltsystemen vraagt bovendien om specifieke kennis en ervaring die bij de meeste (agrarische) groenprofessionals niet of nauwelijks aanwezig meer is. Het betreft met name kennis en ervaring op het gebied van (agro-)ecologie, permacultuur, agroforestry en gemengde bedrijven.

Tegen deze achtergrond en tevens het bewustwordingsproces bij de consument aan te wakkeren gaat Duurzame Kost cursussen, lezingen en workshops verzorgen voor verschillende doelgroepen

(o.a. werkzoekenden, groenprofessionals, agrariërs, zorginstellingen en vastgoedeigenaren) aan de hand van praktijksituaties. Duurzame Kost beschouwt training en educatie op maat namelijk als een effectieve strategie, enerzijds om de weg te bereiden voor pilotprojecten in de complexe praktijk en anderzijds om professionele capaciteit op te bouwen rond de duurzame ontwikkeling en exploitatie van aquaponicsfarms. Door scholingsprogramma's af te stemmen op specifieke doelgroepen en praktijksituaties kunnen deelnemers in relatief korte tijd de mogelijkheden en beperkingen leren kennen van een aquaponicssysteem in hun eigen omgeving. Tegelijkertijd krijgen de docenten goed zicht op de tijd- en plaatsgebonden kansen en knelpunten voor aquaponicsfarms op de door deelnemers aangedragen locaties. Dergelijke leerervaringen van deelnemers en docenten creëren aldus gunstige randvoorwaarden voor een vruchtbare co-creatie van pilotprojecten rond grootschalige aquaponicsfarms.

Jos Hakkennes geeft op locatie tekst en uitleg bij de Cityfarm Strijp 5

Daarnaast worden training en educatie steeds belangrijker voor bestaande aquaponicsfarms, vooral omdat er in de loop van de tijd steeds meer werk moet worden verzet om de groeiende opbrengsten professioneel te kunnen oogsten, verwerken en af te zetten. Daarvoor zijn dus steeds meer mensen nodig die beschikken over de benodigde kennis en vaardigheden. Daarom is Duurzame Kost voornemens het eigen scholingsaanbod op gebied van aquaponicsfarms de komende jaren verder te professionaliseren en uit te breiden in samenwerking met partners uit het netwerk. Voor de positionering van aquaponicsfarms als 'een sterke combinatie van landbouw en

stad' zijn onderzoek en communicatie tenslotte onmisbare schakels in de strategie en werkwijze van Duurzame Kost. Onderzoek is niet alleen nodig voor wetenschappelijke toetsing van de diverse claims rond de meerwaarde van aquaponicsfarms, onder meer op gebied van duurzaamheid, emissies, energieverbruik, CO₂ hergebruik, reststroommanagement rentabiliteit. Er is ook veel onderzoek nodig naar productieve (combinaties van) soorten en rassen voor aquaponicsfarms, naar de wisselwerking tussen soorten groenten en vissen, naar efficiënte oogstmethodes, naar de voedingswaarde van gewassen uit aquaponicsfarms, etcetera. Duurzame Kost wil het gewenste wetenschappelijk onderzoek vooral faciliteren en stimuleren door samen te werken met onderzoeksinstituten en wetenschappers en door de 'eigen' aquaponicsfarms ruimhartig beschikbaar te stellen voor onderzoek.

Duurzame Kost communiceert via de website, instagram, facebook en via rondleidingen, lezingen, cursussen, workshops, artikelen en persoonlijke contacten. De communicatie met het brede publiek verloopt vooral via de website, nieuwsbrief en onze facebookpagina. Via de website delen we veel inhoudelijke achtergrondinformatie over het fenomeen aquaponicsfarms. De facebookpagina gebruiken we vooral voor nieuwsberichten rond lopende activiteiten en voor interactie met een geïnteresseerd publiek. Lezingen, cursussen, workshops, artikelen en persoonlijke contacten zijn meer gericht op kennisdeling met en enthousiasmering van specifieke doelgroepen voor actieve bijdragen aan een duurzame ontwikkeling van aquaponicsfarms. Omdat aquaponicsfarms nog steeds een relatief onbekend fenomeen zijn, heeft veel communicatie een informerend karakter.

3.3 Financiering

Duurzame Kost heeft met haar huidige twee aquaponicsfarms zichzelf bewezen als alternatief voor de gangbare land- en tuinbouw. De introductiefase is inmiddels voorbij en was positief en succesvol. Nu gaat Duurzame Kost zich inzetten voor de groeifase. Hiervoor dient kapitaal aangewend te worden om deze groei te bewerkstelligen. Door goede afspraken te maken met onze partners en een concreet businessplan op te stellen, verwacht Duurzame Kost deze financiering te kunnen bewerkstelligen. Op grond van de eerste verkenningen van het verdienend vermogen van aquaponicsfarms verwacht het bestuur dat de activiteiten van Duurzame Kost op termijn volledig gefinancierd kunnen worden met inkomsten uit de verkoop van aquaponicsfarmproducten en -diensten. Met deze inkomsten hoopt Duurzame Kost het systeem verder te kunnen ontwikkelen, een scholingsaanbod te creëren en een blauwdruk op te stellen van het project om wereldwijd de kennis te kunnen delen.

Voor de cofinanciering van pilotprojecten rond de aanleg en benutting van grootschalige aquaponicsfarms werkt Duurzame Kost graag samen met vastgoedeigenaren en investeerders. In het project Cityfarm Strijp S werkt Duurzame Kost bijvoorbeeld naast de Stichting Trudo als vastgoedeigenaar en het Nationaal Groenfonds die in dit project optreedt als investeerder nauw samen met lokale partners zoals Futuris Zorg en Werk, Philips Horticulture (Signify) en diverse restaurants.

De ervaring met de acquisitie van pilotprojecten rond aquaponicsfarms tot dusver heeft geleerd dat het relatief complex is financiering te vinden voor tastbare zaken als gebouw, teeltsystemen en een deskundig ontwerp. Dat is op zichzelf al moeilijk genoeg omdat de ontwikkeling en exploitatie van een aquaponicsfarm een andere dynamiek kent dan de gangbare vormen van land- en tuinbouw. Mede dankzij de ondersteuning van stuurgroep Landbouw Innovatie Brabant hebben we de start in Eindhoven kunnen maken. Nu financiers echter bekend zijn met Duurzame Kost en het project zich bewezen heeft, is de verwachting dat toekomstige acquisitie van financiering soepeler zal gaan verlopen.

Duurzame Kost ziet de vraag naar haar producten gestaag groeien. Daar komt bij dat er constant wordt gewerkt aan het ontwikkelen van nieuwe producten. Naast de afzet van de groenten en kruiden geeft Duurzame Kost ook steeds meer rondleidingen door de aquaponicsfarm. Zo weten verschillende partijen over de gehele wereld Duurzame Kost al te vinden. De naamsbekendheid groeit en daarmee ook de belangstelling voor het project. De kans op slagen van een nieuwe farm rust grotendeels op de afzet. Voor het starten van een nieuw project zal dan ook eerst met potentiële afnemers worden gesproken of er in de regio ook daadwerkelijk behoefte is aan een dergelijk project.

In het licht van onze missie (zie par. 2.3) en op grond van de bovenstaande overwegingen hanteert Duurzame Kost de komende jaren de volgende prioriteiten bij het zoeken naar financiering voor de eigen activiteiten.

- Samenwerking met vastgoedeigenaren of grondeigenaren, projectontwikkelaars en investeerders die kunnen en willen investeren in de verwerving van grond en/of plantmateriaal ten behoeve van een duurzame, bedrijfsmatige ontwikkeling en benutting van aquaponicsfarms.
- Werving van financiers voor ondersteunende projecten en activiteiten – zoals scholing van, communicatie en kennisuitwisseling met diverse doelgroepen (waaronder agrariërs, groenprofessionals en landgoedeigenaren) – die veel kunnen bijdragen tot:
  - ✓ de realisatie van nieuwe, kleinschalige en grootschalige aquaponicsfarms;
  - ✓ de opbouw van de professionele capaciteit die nodig is voor een duurzame, bedrijfsmatige inrichting en exploitatie van aquaponicsfarms;
  - ✓ afzet van gewassen en producten.
- Acquisitie van projecten gericht op onderzoek en ontwikkeling van nieuwe financierings- en verdienmodellen die geschikt zijn voor een duurzame, bedrijfsmatige ontwikkeling en exploitatie van aquaponicsfarms.

4 Exploitatiebegroting 2018-2022

4.1 Inleiding

Duurzame Kost heeft geen personeel in dienst; de leden van het bestuur en de raad van toezicht zetten zich vrijwillig en onbezoldigd in voor de stichting. Voor de voorbereiding en uitvoering van aquaponicsprojecten werkt Duurzame Kost samen met netwerkpartners die zich betaald én onbetaald inzetten voor de doelen en missie van de stichting. De werkzaamheden, materialen en voorzieningen waarvoor betaling vereist is, worden door Duurzame Kost gefinancierd met geormerkte budgetten uit afzonderlijke projecten.

4.2 Exploitatiebegroting Duurzame Kost 2018-2022

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
	gerealiseerd	prognose	prognose	prognose	prognose
Baten	€ 91.150	€ 121.000	€ 208.000	€ 286.000	€ 312.000
Kostprijs van de baten	€ 9.628	€ 17.400	€ 27.300	€ 46.500	€ 46.500
Bruto resultaat	€ 81.522	€ 103.600	€ 180.700	€ 239.500	€ 265.500
Lasten					
Personeelskosten	€ 3.616	€ 15.700	€ 68.000	€ 123.000	€ 123.000
Afschrijvingen	€ 23.798	€ 23.798	€ 38.400	€ 38.400	€ 38.400
Overige kosten	€ 30.429	€ 50.429	€ 80.100	€ 65.400	€ 65.400
Totaal lasten	€ 57.843	€ 89.927	€ 186.500	€ 226.800	€ 226.800
Resultaat	€ 23.679	€ 13.673	-€ 5.800	€ 12.700	€ 38.700
Financiële baten/lasten	-€ 7.092	-€ 7.092	-€ 13.092	-€ 13.092	-€ 13.092
Resultaat	€ 16.587	€ 6.581	-€ 18.892	-€ 392	€ 25.608